

Motion till riksdagen 2007/08:U300

av **Jacob Johnson m.fl. (v, mp, s, fp, kd)**

Anfalkampanjen i Irak

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för det angelägna och nödvändiga i en officiell redovisning och ett erkännande av Anfalkampanjen i Irak mot kurderna på 1980-talet som ett folkmord.

2 Historisk bakgrund

De kurdiska folken i dagens Irak, Turkiet, Iran och Syrien har i århundraden varit utsatta för förtryck, under Ottomanska riket, under europeisk kolonisation och efter de nuvarande staternas tillblivelse i området.

Förtrycket har haft olika former och omfattning under olika tider och i olika stater: Förbud att tala och skriva det egna språket, vägran att erkänna de kurdiska folkens nationella och mänskliga rättigheter, våld, avrättningar och folkfördrivningar.

Efter det första världskriget blev kurderna först lovade ett eget land med sveks av stormakterna genom freden i Sèvres 1923 som fördelade de kurdiska områdena på Irak, Turkiet, Iran och Syrien. Det fanns även en mindre kurdisk folkgrupp i dåvarande Sovjetunionen, nuvarande Armenien.

Den södra delen av Kurdistan annekterades officiellt 1925 till Irak. I och med Bathpartiets makttillträde 1968 ökade förtrycket av kurderna i Irak. En av Bathpartiets grunder var panarabismen, vilket ledde till systematisk assimilation, arabifiering och etnisk rensning riktad mot den kurdiska befolkningen.

Exempel på grova övergrepp från den irakiska regimens sida är:

- ? Bombningarna av Qalladze 1974 med ca 400 döda civila kurdiska offer.
- ? Massdeportationer av kurder som bodde vid gränsen till Iran och Turkiet 1975–77.
- ? Massdödandet av ca 8 000 kurder tillhörande Barzaniklanen 1983.

Fel! Okänt namn på

Under 1988 genomförde sedan den irakiska regimen under Saddam Hussein det bestialiska brott som benämns Anfalkampanjen i vilket ett mycket stort antal kurder förintades. Det exakta antalet offer är inte känt men det rör sig enligt de flesta bedömare om mer än 100 000 dödade kurder. I skriften *Anfal The Iraqi States Genocide Against The Kurds (The Center of Halabja against Anfalisation and Genocide of the Kurds, februari 2007)* görs bedömningen att uppskattningsvis 182 000 kurder förintades och ca 4 000 kurdiska byar förstördes.

Anfal är arabiska och betyder krigsbyte och omnämns i Koranen. Det är rubriken på det åttonde kapitlet (suran). Denna sura omfattar 75 verser och rättfärdigar islamifiering av icke-troende och användes så tidigt som 624 vid slaget vid al-Badir.

Den irakiska militärregimen använde sig av namnet Anfal för sin folk-mordskampanj mot kurderna 1988. Det var ett traditionellt sätt för regimen att använda gamla arabiskislamska begrepp i samband med krig och andra våldshandlingar.

Under kriget mellan Irak och Iran trappades förtrycket mot kurderna i gränstrakten upp ytterligare. I ett hemligt dekret, daterat 29 juni 1985, identifierades lagligt förbjudna områden på gränsen till Iran, och olika stridhandlingar genomfördes mot befolkningen. De militära operationerna leddes av Saddam Husseins kusin Ali Hassan al-Majid, mer känd i dag som kemiske Ali.

I ett dekret daterat av al-Majid 23 juni 1987 beordrade han kraftig bombing med alla tillgängliga medel, inklusive kemiska medel, över hela det förbjudna området i syfte att döda största möjliga antal kurder. Den 23 februari 1988 beordrade al-Majid den slutliga omfattande kampanjen mot de förbjudna områdena. Kampanjen varade till 6 september samma år. Gasattacken mot Halabja 16 mars 1988 är den mest kända enskilda händelsen under Anfal. I denna attack användes kemiska medel och uppskattningsvis 6 000 civila kurder dödades.

3 Folkmordsbegreppet

Begreppet folkmord, genocid, togs i bruk inför Nürnbergprocessen efter andra världskriget. Begreppet genocid introducerades och definierades av den polske juristen Raphaël Lemkin. Det definierades som

mord, utrotande, förslavande, deportation och andra omänskliga handlingar, begångna mot någon civilbefolkning före eller under kriget, eller förföljelser av politiska, rasistiska eller religiösa skäl.

Några år senare antog FN en variant som räknar upp ett antal brottsliga handlingar följt av

förövad i avsikt att helt eller delvis förinta en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös grupp som sådan.

Fel! Okänt namn på

En definition av folkmord förekommer i artikel II i 1948 års konvention om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide). Där står att läsa:

I denna konvention förstås med folkmord envar av följande gärningar förövat i avsikt att helt eller delvis förrinta en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös grupp såsom nedan, nämligen

- a) att döda medlemmar av gruppen,
- b) att tillfoga medlemmar av gruppen svår kroppslig eller själslig skada,
- c) att uppsåtligt påtvinga gruppen svår kroppslig eller själslig skada,
- d) att genomföra åtgärder, som är avsedda att förhindra födelser inom gruppen,
- e) att med våld överföra barn från gruppen till annan grupp.

Det framgår av de generella grunderna för folkmordskonventionen att det inte har någon betydelse om brotten begås under krig eller i fredstid.

Enligt lagen (1964:169) om straff för folkmord gäller:

1 § Förövar någon gärning, för vilken enligt lag är stadgat fängelse i fyra år eller däröver, mot en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös folkgrupp med avsikt att förgöra gruppen helt eller delvis, dömes för folkmord till fängelse på viss tid, lägst fyra och högst tio år, eller på livstid.

Det måste anses som klart att den irakiska regimen Anfalkampanj uppfyller dessa kriterier på folkmord. Anfalkampanjens syfte var att förgöra så många kurder som möjligt inom de förbjudna områdena, och dessvärre lyckades ju regimen också döda ett mycket stort antal kurder, dvs. en bestämd nationell grupp.

Vi anser att den svenska riksdagen ska göra ett moraliskt erkännande av Anfalkampanjen som ett folkmord på kurder. Ett sådant erkännande bör göras för att hedra de hundratusentals offren och deras anhöriga och för att tydliggöra för omvärlden att allt måste göras för att förhindra att denna tragedi någonsin ska upprepas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 27 september 2007

Jacob Johnson (v)

Bodil Ceballos (mp)

Fredrik Malm (fp)

Morgan Johansson (s)

Rosita Runegrund (kd)